

การศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์
ในการสร้างผลงานศิลปะโดยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) จังหวัดตรัง

ทิพย์ธิดา นพคุณ และจิรุตม์ อารมย์ชื่น*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 35 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต 2) แบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการวาดภาพและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพวาดได้ดีขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงานศิลปะมากขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว; ความคิดสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

A Study of Drawing Storytelling and Creative Thinking Skills in Art Production through the Herbartian Teaching Method for Second-Year Secondary School Students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin) Trang

Tiptida Nopakun and Jeerut Aromchuen*

*Faculty of Education, Thaksin University, Mueang District,
Songkhla Province 90000, Thailand*

Abstract

This research article aims to compare storytelling drawing skills and creativity in creating artworks before and after the Herbartian teaching method for second-year secondary school students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin). The sample group consisted of 35 students from Class 2/4 at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin), Mueang District, Trang Province, selected through cluster random sampling. The research tools used were 1) Herbartian teaching method lesson plans, 2) the assessment of drawing storytelling skills, and 3) the assessment of creative thinking in visual arts production. The statistical methods used for data analysis included the arithmetic mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings revealed that the students who received instruction through the Herbartian teaching method showed significantly higher drawing storytelling skills and creative thinking in visual arts production after learning compared to before learning, with statistical significance at the .05 level. As a result, this indicates that the Herbartian teaching method was effective in enhancing students' drawing and creative thinking skills in order that the students were better able to convey stories through drawings and showed greater creativity in designing art works.

Keywords: Drawing Storytelling Skills; Creative Thinking; Herbartian Teaching Method

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ภาพเพื่อเล่าเรื่อง (Visual Storytelling) กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและความรู้ซึ่งมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะนี้จึงมีความสำคัญสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่นักเรียนกำลังพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ การฝึกฝนการเล่าเรื่องผ่านภาพช่วยกระตุ้นจินตนาการและการคิดเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ (Eisner, 2002; Lowenfeld & Brittain, 1987) อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนศิลปะในหลายโรงเรียนยังคงเน้นเพียงการฝึกทักษะเชิงเทคนิคหรือการทำซ้ำตามแบบ ส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการถ่ายทอดความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างผลงานศิลปะที่สะท้อนความคิดและจินตนาการของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึง เพื่อพัฒนาทั้งทักษะศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียน (Winner et al., 2013)

สำหรับประเทศไทย การจัดการเรียนการสอนศิลปะยังคงเผชิญความท้าทาย เช่น การขาดแคลนแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทรัพยากรที่เพียงพอ รวมถึงข้อจำกัดของครูผู้สอนที่อาจไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์มาใช้ได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การใช้กระบวนการสอนแบบแอโรบาร์ตในชั้นเรียนศิลปะจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทย จากการศึกษาของ Bartlett (2019) พบว่ากระบวนการแอโรบาร์ตช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ การนำกระบวนการนี้มาช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างผลงานที่สื่อความหมายและเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดผ่านการใช้ภาพวาด เป็นการสื่อสารด้วยภาพที่สามารถสร้างความเข้าใจและความรู้สึกร่วมกันได้โดยตรงโดยไม่ต้องใช้คำพูดมากมาย ศิลปะประเภทนี้สามารถสะท้อนวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเชื่อในสังคมได้อย่างชัดเจน (สุจิตรา วงศ์ชัย, 2563)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแอโรบาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแอโรบาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) การวิจัยนี้คาดว่าจะช่วยยกระดับการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนพร้อมเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารผ่านงานศิลปะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์)
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่สื่อความหมายหรือเล่าเรื่องราวผ่านองค์ประกอบของภาพ เช่น ตัวละคร ฉาก และอารมณ์ เพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึก หรือข้อมูลอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

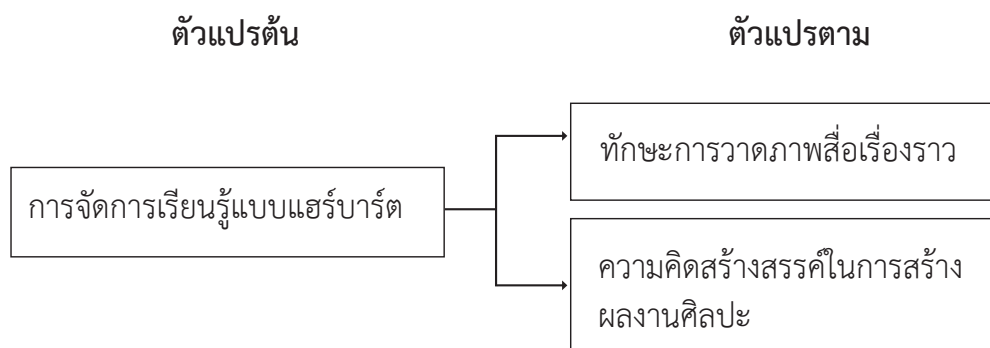
ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างริเริ่มสิ่งใหม่และพัฒนาวิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการสร้างภาพเพื่อสื่อความหมายหรือแสดงความคิด ผ่านองค์ประกอบของศิลปะ เช่น เส้น สี และองค์ประกอบภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต หมายถึง กระบวนการพัฒนาผู้เรียนด้วยการบูรณาการความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียนกับสาระการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นขั้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ 2) ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจเข้าสู่บทเรียน 3) ขั้นสัมพันธ์หรือทบทวนเปรียบเทียบเป็นขั้นที่ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนตกตะกอนความคิด และ 5) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง รวมจำนวน 126 คน โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ นักเรียนห้อง 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถทางศิลปะที่ใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน แผนละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 5 คาบ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และเสนอต่อครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำไปตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เวลาในการจัดกิจกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. แบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และสร้างแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว นำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.72 จากนั้น ปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ นำแบบวัดไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.78 จากนั้นปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบแฮร์บาร์ต (Herbartian Method) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การวาดภาพสื่อความหมายในการสร้างผลงานศิลปะเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ด้วยแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์

3. ผู้วิจัยเริ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ตามลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นเตรียมความพร้อม ผู้สอนเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจโดยยกตัวอย่างภาพการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ในชุมชน
- 2) ขั้นสอน ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจจากภาพตัวอย่างเข้าสู่บทเรียน
- 3) ขั้นสัมพันธ์หรือทบทวนเปรียบเทียบ ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านภาพตัวอย่าง
- 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป ผู้เรียนตกตะกอนความคิดโดยสรุปหลักการสำคัญของการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์
- และ 5) ขั้นนำไปใช้ ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ และผู้สอนประเมินผลงานสร้างสรรค์

4. ภายหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยประเมินผลทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในสร้างงานศิลปะการหลังเรียนด้วยแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)
2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity: IOC)
3. ทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) มีดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ทักษะการวาดภาพ สื่อความหมาย	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	35	50	36.17	2.45	21.92*	0.000
หลังเรียน			44.31	2.40		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต พบว่า ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.40 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนมีระดับทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

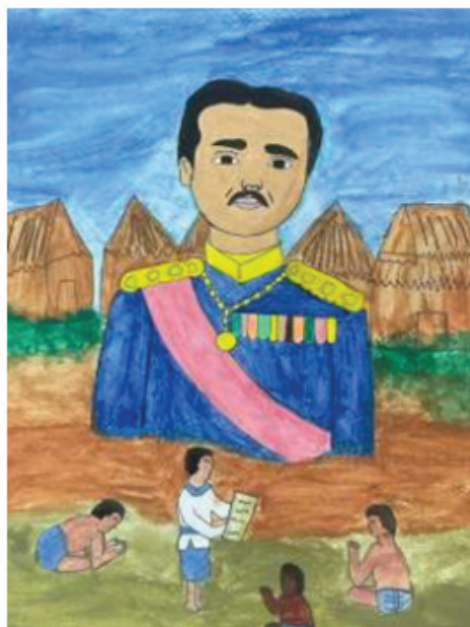
ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ความคิดสร้างสรรค์	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	35	50	38.71	2.68	20.92*	0.000
หลังเรียน			44.53	2.08		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.68 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.08 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลงานก่อนการจัดการเรียนรู้

ผลงานหลังการจัดการเรียนรู้

ภาพ 2 ตัวอย่างผลงานของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ต พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ต ได้ส่งเสริมทักษะการวาดภาพ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับรู้ เรียนรู้ กระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พร้อมทั้งสะท้อนความคิดและอารมณ์ผ่านองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ การเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการสื่อสารและสืบสานวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยผ่านการวาดภาพ นักเรียนสามารถเข้าใจและซึมซับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ กล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และตระหนักถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีความหมายเป็นไปตามผลการศึกษาของ อังศุมาลิน พฤษชัยนิมิต (2561) และ เจษฎากร ตันตราจิณ (2562) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก รวมไปถึงการได้ลองเชื่อมโยงความคิด การทดสอบความคิดสู่การกระทำเพื่อพิสูจน์ถึงความเป็นไปได้ของความคิดนั้น ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ตเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถกระตุ้นจินตนาการและความคิดริเริ่มที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดกับผู้เรียน (Torrance, 1974) นอกจากนั้น การถ่ายทอดเรื่องราวและมวลประสบการณ์ของผู้เรียนที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเป็นงานทัศนศิลป์ที่สื่อเรื่องราวจากแหล่งการเรียนรู้หรือสื่อ จะช่วยให้เกิดทักษะและความสามารถผ่านการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติของ Kolb (1984) ที่ได้ระบุว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและสะท้อนผล ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ตถูกออกแบบและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติภายหลังจากการกระตุ้นความคิดจนตั้งเป็นข้อสรุปของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สมฤดี แจ่มขาว (2561) ซึ่งกล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ตไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนที่ต้องอาศัยความสนใจในการเรียนรู้ก่อน แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การจัดการเรียนรู้แบบแอธบาร์ต ส่งเสริมการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เปิดกว้างทางความคิด สามารถปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย และมีผลงานที่มีคุณภาพอย่างประจักษ์กล้าสร้างสรรค์ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค รูปแบบการสร้างสรรค์งานหลากหลายอย่างเข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเปิดโอกาส และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตกตะกอนความคิดเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแอโรบิกก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์อยู่เสมอ เนื่องจากการลงมือในขั้นตอนการปฏิบัติจำเป็นต้องมีการวางแผนการปฏิบัติที่หลากหลายและซับซ้อน

1.2 ผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนความหมายของผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนทุกครั้ง ก่อนการประเมินด้วยแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจในผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สอนควรใช้การจัดการเรียนรู้แอโรบิกกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หรือเสริมสร้างกระบวนการคิดสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

2.2 หากผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้แอโรบิกควรออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีความกระชับ เข้าใจได้ง่ายเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการสรุปประเด็นและลงมือปฏิบัติได้เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎากร ตันตราจิน. (2562). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชาทัศนศิลป์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Jadsadakorn.Tun.pdf>
- สมฤดี แจ่มขาว. (2561). *ผลการใช้วิธีสอนแอโรบิกที่มีต่อมโนทัศน์และการประยุกต์ใช้ความรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2282/1/57262322.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุจิตรา วงศ์ชัย. (2563). *ศิลปะไทยกับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังศุมาลิน พฤษชัยนิมิต. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนมัธยมเทศบาลวัดท่าแพ. <https://thms.tungsong.com/PA12561.pdf>

- Bartlett, C. (2019). *Using Constructivist Grounded Theory Methods to Explore Reformers' Experiences of Scaling-Up Education Reform*. Paper Presented at the 2019 International Institute of Qualitative Methods Conference, Hilton Hotel Brisbane, May 1-3.
- Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. New Haven: Yale University Press.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. NJ: Prentice Hall. <http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>
- Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth* (4th ed.). New York: The Macmillan Company.
- Torrance, E. P. (1974). *The Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual*. NJ: Personal Press.
- Winner, E., Goldstein, T. R., & Vincent-Lancrin, S. (2013). *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education*. Paris: OECD Publishing.